

FÖRSVARsutskottets utlåtande 6/2010 rd

Regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av lagen om internationella förpliktelser som gäller informationssäkerhet samt om ändring av 2 § i lagen om kommunikationsförvaltningen

Till förvaltningsutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 6 maj 2010 en proposition med förslag till lagar om ändring av lagen om internationella förpliktelser som gäller informationssäkerhet samt om ändring av 2 § i lagen om kommunikationsförvaltningen (RP 53/2010 rd) till förvaltningsutskottet för beredning och bestämde samtidigt att försvarsutskottet ska lämna utlåtande till förvaltningsutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- lagstiftningsråd Anna-Riitta Wallin, justitieministeriet
- utrikesråd Ilkka Heiskanen, utrikesministeriet
- regeringssekreterare Jenni Herrala, försvarsministeriet
- dataadministrationschef Catharina Candolin, Huvudstaben.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslår regeringen att lagen om internationella förpliktelser som gäller informationssäkerhet ska ändras. Skyddspolisen får i uppgift att med stöd av en internationell förpliktelse som gäller informationssäkerhet utreda näringsidkares tillförlitlighet och genomföra bedömningar som görs på basis av utredningen i sådana ärenden som inte hör till försvarsförvaltningens område. Enligt gällande lag svarar huvudstaben för alla utredningar. I praktiken har uppgifterna i s.k. civila ärenden överförts till skyddspolisen genom ett avtal mellan huvudstaben och skyddspolisen som slutits med stöd av ett bemyndigande i lagen.

Bestämmelsen om sekretess föreslås bli omarbetade. Enligt förslaget ska sekretessens omfattning vara beroende av det som i respektive fall förutsätts i en internationell förpliktelse som gäller informationssäkerhet.

Kommunikationsverket föreslås vara den myndighet som svarar för bedömningen av säkerheten i informationssystem och telekommunikation. Till följd av den nya uppgiften ska också lagen om kommunikationsförvaltningen ändras.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft så snart som möjligt.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Allmänt

Enligt vad utskottet har erfårit blir det i det internationella samarbetet allt viktigare att utbyta sekretessbelagda och känsliga uppgifter. De senaste tio åren har flera stater därför ingått en rad avtal för att utbyta och skydda säkerhetsklassificerad information. Till följd av de stigande kraven på informationssäkerhet införde Finland 2004 en lag om internationella förpliktelser som gäller informationssäkerhet (588/2004).

På grund av internationellt nätverkande och handeln med försvarsmateriel är den internationella säkerhetsklassificerade informationen inom försvarsförvaltningen omfattande och viktig. Det försvarspolitiska samarbetet intensifieras, särskilt mellan EU-staterna och de nordiska länderna. Därför är det angeläget att vi i fortsättningen på ett tillförlitligt sätt kan skydda och utbyta säkerhetsklassificerad information med olika samarbetsparter, påpekar utskottet.

I propositionen säger regeringen att de internationella förpliktelserna för informationssäkerheten ställer krav på nationella myndigheter. Undervisningsministeriet är Finlands nationella säkerhetsmyndighet (National Security Authority, NSA). Där hör uppdraget till Nationella säkerhetsmyndigheten som är underställd statssekreteraren. I 4 § 2 mom. ges utrikesministeriet ett tydligt internt samordningsuppdrag inom statsförvaltningen för att säkerställa att det särskilt känsliga informationsmaterial som lagen avser skyddas och hanteras på lämpligt sätt. Preciseringen är välkommen, inte minst för att förtydliga det internationella samarbetet.

Enligt 4 § 1 mom. är försvarsministeriet, huvudstaben, skyddspolisen och Kommunikationsverket de säkerhetsmyndigheter (Designated Security Authority, DSA) som avses i internationella säkerhetsförpliktelser.

Ett flertal länder har också en nationell myndighet för informationssäkerhet (National Communication Security Authority, NCSA). De reviderade säkerhetsbestämmelserna i EU kommer

att kräva att länderna inrättar en sådan myndighet. Enligt 4 § 3 mom. ska Kommunikationsverket vara den myndighet som svarar för informationssäkerheten beträffande informationssystem och telekommunikation för att uppfylla de internationella förpliktelser som gäller informationssäkerhet.

Det har ansetts lämpligt med hänsyn till Kommunikationsverkets nuvarande verksamhet. Kommunikationsverket är också den samarbetspartner som svarar för informationssäkerheten i telekommunikation inom ramen för partnerskapsprogrammet med Nato. Dessutom deltar verket i internationellt samarbete kring certifiering av informationssäkerhet.

Kommunikationsverket är den myndighet som lämpar sig bäst att svara för säkerheten i informationssystem och telekommunikation, anser försvarsutskottet. För närvarande är det ingen myndighet som har hand om uppdraget och det har enligt vad utskottet erfårit bland annat försvårat för finländska företag inom informationsteknik att delta i internationella anbudsförfaranden.

I detta sammanhang vill utskottet understryka betydelsen av nära och väl fungerande samarbete mellan myndigheterna och att i synnerhet arbetsfördelningen mellan Kommunikationsverket och Huvudstaben ses över vad gäller informationssystemen. Försvarsmakten måste kunna se till frågor kring säkerheten i telekommunikation inom ramen för internationella förpliktelser som gäller informationssäkerheten och som har samband med försvarsintressen, bland annat internationell krishantering, övningar och annat internationellt samarbete.

Enligt 5 § 2 mom. i den aktuella lagen kan den nationella säkerhetsmyndigheten och de utsedda säkerhetsmyndigheterna avtala om att sköta en viss uppgift eller ett visst uppgiftsområde för den andra säkerhetsmyndighetens räkning, om ett sådant arrangemang behövs för att uppgifterna ska kunna skötas på ett ändamålsenligt, ekonomiskt och flexibelt sätt. Tack vare själva bestämmelser och vårt av tradition väl fungerande

samarbete mellan myndigheterna kan försvarsmakten särskilda behovs beaktas på behörigt sätt, påpekar utskottet.

Exaktare sekretessbestämmelse

I 6 § i det första lagförslaget ingår det bestämmelser om sekretess och användning av information. I internationella avtal om informationssäkerhet ingår det vanligen en bestämmelse som förbjuder att säkerhetsklassificerad information som någon av parterna skickar lämnas ut till tredje man utan samtycke från parten. För att förpliktelserna ska kunna uppfyllas har 6 § en sekretessbestämmelse som är absolut. Det har dock förekommit att en avtalsslutande part inte garanterar absolut sekretess på grundval av avtalet, utan frågan har fått avgöras från fall till fall utifrån den nationella lagstiftningen.

Regeringen avser att Finland inte ska ha mer omfattande sekretessskyldighet än andra parter. Därför föreslås 6 § 1 mom. formuleras om till att sekretessen ska vara beroende av det som respektive avtal eller någon annan internationell förpliktelse föreskriver. Ändringen är nödvändig eftersom Finland inte har någon anledning att införa mer omfattande sekretess än de övriga avtalsslutande parterna, anser utskottet.

Arbetsfördelningen mellan skyddspolisen och Huvudstaben

Enligt propositionen ska skyddspolisen ha hand om säkerhetsutredningar av sammanslutningar

som görs på grundval av en internationell förpliktelse beträffande informationssäkerhet och bedömningar på grundval av den, utom i frågor som gäller försvarsförvaltningen. Huvudstaben ska hand om uppdraget när det gäller försvarsanskaffningar. Tidigare var det Huvudstaben som gjorde alla säkerhetsutredningar av sammanslutningar. Enligt uppgifter till utskottet har personalen vid skyddspolisen utbildats tillsammans med Huvudstaben i att göra säkerhetsutredningar av sammanslutningar. I själva verket har skyddspolisen haft dessa uppdrag sedan juli 2009. Vid utfrågningen av de sakkunniga framhöll företrädarna för försvarsförvaltningen att de internationella förpliktelserna beträffande informationssäkerhet ökar konstant och att det därför är befogat att Huvudstaben överlåter en del av ansvaret på skyddspolisen som sitter inne med specialkompetens och redan nu har goda och fungerande relationer med de viktigaste exportföretagen i och med ansvaret för säkerhetsutredningar av personer. Den föreslagna, preciserade arbetsfördelningen mellan skyddspolisen och Huvudstaben förtydligar läget, anser försvarsutskottet.

Utlåtande

Utskottet anför

att förvaltningsutskottet bör beakta det som sägs ovan.

Helsingfors den 27 maj 2010

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Juha Korkeaoja /cent
vordf. Olli Nepponen /saml
medl. Thomas Blomqvist /sv
Pekka Haavisto /gröna
Reijo Kallio /sd
Antti Kalliomäki /sd

Saara Karhu /sd
Inkeri Kerola /cent
Jaakko Laakso /vänst
Juha Mieto /cent
Lauri Oinonen /cent
Sari Palm /kd.

Sekreterare var

utskottsråd Heikki Savola.